

ДЕЩО ПРО РІД БУТОВИЧІВ

Впливовий та заможний поміщик Київського повіту Київської губернії Іван Федорович Бутович був онуком сотника зеньківського Ілька Бутка (? — до 1695), засновника роду Бутовичів-Базилевичів.

В.Л. Модзалевський, у цілому, дослідив генеалогію цього роду¹, але під час роботи з метричними книгами, сповідальними відомостями й ревізькими казками с. Мирівка (нині Кагарлицького району Київської області) вдалося виявити матеріали, які суттєво доповнюють родовід Бутовичів.

Величезні маєтності у Васильківському (з 1805 р. Київський) повіті, а саме села Мирівка, Германівка, Германівська Слобода, Ольшанка Германівська, Стави (Жидівські Стави), Янівка, Феклівка, Бендюгіка, були куплені Іваном Федоровичем Бутовичем 29 січня 1803 р. за 14 000 рублів асигнаціями у відомого авантюриста — голови Київського суду, дійсного статського радника Юзефа Михайловича Моржковського². Своєю резиденцією Іван Федорович обрав с. Мирівку, де проживав практично постійно.

У сповідальних відомостях мирівського приходу міститься така інформація: 1807 р. у панському будинку — надвірний радник Іван Федорович Бутович, 43 років, його дружина Агнія Іванівна, 36 років, та син Микола, 16 років³; 1808 р. — надвірний радник Іван Федорович Бутович, 44 років, його дружина Агнія Іванівна, 37 років, та син Микола, 17 років⁴; 1810 р. — колезький радник Іван Федорович Бутович, 46 років, та його дружина Агнія Іванівна, 39 років⁵; 1812 р. — колезький радник Іван Федорович Бутович, 48 років, його дружина Агнія Іванівна, 41 року⁶; 1813 р. — колезький радник Іван Федорович Бутович, 48 років, його дружина Агнія Іванівна, 41 року⁷; 1814 р. — колезький радник Іван Федорович Бутович, удовець, 50 років⁸; 1816 р. колезький радник Іван Федорович Бутович, 52 років, його син Микола Іванович, 22 років^{9,*}.

Відомо, що в І.Ф. Бутовича від першого шлюбу були дочка Наталія, у заміжжі княгиня Жевахова, та син Микола, згаданий у вищезазначених сповідальних відомостях.

Щодо Наталії, то в метричних книгах записано:

* Таким чином, можна визначити більш точну дату народження Івана Федоровича — це приблизно 1763 р. До того ж, імовірно, 1809 р. він отримав чин колезького радника, а у другий шлюб вступив десь 1816 р.

10 травня 1806 р. мешканець Мамаївки Малоросійської Полтавської губернії Переяславського повіту поміщик, ротмістр Михайло Жевахов, син відставного прем'єр-майора князя Спиридона Семеновича Жевахова, 25 років, православний, вінчався першим шлюбом у мирівській церкві Різдва Богородиці з дочкою поміщика Київського повіту, дворянського маршала, надвірного радника Івана Федоровича Бутовича (ім'я нареченої пропущено. — *В.Т.*), 17 років. Свідок — майор барон Петро фон Штапельберг, очевидець — губернський секретар Іван Савенков¹⁰;

18 вересня 1816 р. Ольга, дочка княгині Наталії Жевахової, хрестила в мирівській церкві Різдва Богородиці Надію, дочку землеміра Вікентія Михайловича Гурського¹¹.

Щодо сина Миколи, то у сповідальних відомостях с. Стави наводиться така інформація про його родину: 1830 р. — власник маєтку, ротмістр Микола Іванович Бутович, 40 років, його діти — Іван, 14 років, Ганна, 11 років, Олександр, 8 років¹²; 1832 р. — поміщик, ротмістр Микола Іванович Бутович, 38 років, його діти — Іван, 18 років, Олександр, 12 років, Ганна, 10 років¹³; 1839 р. — поміщик, ротмістр і кавалер Микола Іванович Бутович, 44 років, його діти — Іван, 25 років, Ганна, 18 років, Олександр, 17 років, Микола, 3 років¹⁴.

Село Стави Микола Іванович отримав після смерті батька. Статський радник Іван Бутович помер 24 січня 1822 р. у с. Мирівка, у віці 60 років, від лихоманки¹⁵.

Про дітей Івана Федоровича від другого шлюбу — з Олександрою Станіславівною, уродженою Баневською* — у сповідальних відомостях мирівського приходу занотовано: 1827 р. — померлого статського радника Івана Бутовича діти: Володимир, 10 років, Йосип, 9 років, Михайло, 8 років, Іван, 7 років, Євгенія, 6 років, при них також Софія Станіславівна Петровська, 17 років, імовірно, молодша сестра Олександри Станіславівни Бутович¹⁶; 1829 р. — померлого статського радника Івана Бутовича діти: Володимир, 11 років, Йосип, 11 років, Михайло, 10 років, Іван, 9 років, Євгенія, 8 років^{17**}.

Інформація про дітей Бутовичів міститься й у метричних книгах мирівської церкви Різдва Богородиці:

* Її брат — колезький радник Октавій Станіславович Баневський — був власником с. Суцани, а згодом і с. Бендюгівки Київського повіту.

** В.Л. Модзалевський серед дітей І.Ф. Бутовича називає Віктора, 1816 року народження, який відсутній у наведених документах, проте генеалог не згадує Йосипа; інформація про народження Івана в с. Мирівка 17 грудня 1820 р. не підтверджується метричною книгою за 1820 р. (*Модзалевский В.Л. Указ. соч. — С. 143–144*).

1 січня 1819 р. народився в с. Мирівка, а 2 січня охрещений Йосип, син статського радника Івана Федоровича Бутовича. Хресний батько — його високопревосходительство Андрій Трощинський^{18*};

8 листопада 1819 р. народився в с. Мирівка, а 9 листопада охрещений Михайло, син статського радника Івана Бутовича. Хрещений батько — полковник Авраамій Клеверцов¹⁹;

1 січня 1822 р. народилася в с. Мирівка, а 2 січня охрещена Євгенія, дочка статського радника Івана Бутовича. Хрещена мати — графиня Юзефа Падовська²⁰;

29 грудня 1831 р. Володимир та Євгенія Бутовичі хрестили Софію, дочку дворянина Вікентія Михайловича Гурського та його дружини Олександри Григорівни²¹;

26 квітня 1834 р. потонув, а 28 квітня відспіваний у церкві Різдва Богородиці Йосип, 16 років, син мирівської поміщиці Олександри Бутович²².

Імовірно, десь наприкінці 1834 р. відбувся розділ маєтків між спадкоємцями Івана Федоровича Бутовича, оскільки 1835 р. усі селяни Мирівки названі вже власністю тільки Володимира Івановича Бутовича²³. У сповідальних відомостях за 1846 р. він зафіксований як місцевий поміщик, 28 років, разом із дружиною Софією Василівною, 24 років²⁴. З цього часу вони постійно проживали в маєтку аж до 1865 р., яким датується останній наявний документ²⁵. Власником села він показаний і за ревізіями 20 жовтня 1850 р. та 25 січня 1858 р., причому в першій названий колезьким регістратором та кавалером²⁶, а в другій — уже губернським секретарем та кавалером²⁷.

Про молодшу з дочок Івана Федоровича Бутовича — Євгенію — зустрічаємо запис у метричній книзі за 1844 р.: 13 листопада лектор англійської мови Імператорського університету св. Володимира Микола Оттонович фон Фрейман, першим шлюбом (сповідання не зазначено. — *В.Т.*), 27 років, вінчався в мирівській церкві Різдва Богородиці з дочкою померлого статського радника Івана Федоровича Бутовича дівцею Євгенією Іванівною Бутович, 22 років. Поручителі з боку нареченого — його батьки, генерал-майор Оттон Оттонович Фрейман та генерал-майорша Шарлотта Самойлівна Фрейман, з боку нареченої — її брат, київський повітовий предводитель дворянства Володимир Іванович Бутович, та його дружина Софія Василівна Бутович²⁸.

17 серпня 1843 р. у мирівській церкві Різдва Богородиці київський повітовий предводитель дворянства та кавалер Володимир Іванович Буто-

* Трощинські були сусідами Бутовичів за маєтками Кагарлик, Кагарлицька Слобода та Гороховатка Київського повіту.

вич разом із полковником та кавалером Іполитом Бларасікером був поручителем на вінчанні поручика лейб-гвардії Уланського його імператорської високості полку князя Миколи Миколайовича Манвелова, православно, 28 років, з дівцею Вірою Василівною Мещерською, дочкою померлого колезького радника князя Василя Мещерського, православною, 22 років²⁹.

7 березня 1871 р. Софія Василівна Бутович, дружина дійсного статського радника Володимира Івановича Бутовича, разом із мирівським землевласником Миколою Миколайовичем Клебергом хрестила в мирівській церкві Різдва Богородиці Володимира, сина священика Михайла Івановича Черняхівського та його дружини Параскеви Харитонівни^{30, *}.

¹ *Модзалевский В.Л.* Малороссийский родословник. — К., 1908. — Т. 1. — С. 139–147.

² Там же. — С. 141–142.

³ Центральний державний історичний архів України в Києві (далі — ЦДАК України), ф. 127, оп. 1015, спр. 180, арк. 1120–1120 зв.

⁴ Там само, спр. 186, арк. 907–907 зв.

⁵ Там само, спр. 202, арк. 961.

⁶ Там само, спр. 215, арк. 641.

⁷ Там само, спр. 217, арк. 505.

⁸ Там само, спр. 220а, арк. 1343.

⁹ Там само, спр. 242, арк. 729.

¹⁰ Там само, оп. 1012, спр. 1267, арк. 701.

¹¹ Там само, спр. 1408, арк. 722 зв.

¹² Там само, оп. 1015, спр. 418, арк. 127 зв.

¹³ Там само, спр. 449, арк. 268.

¹⁴ Там само, спр. 567, арк. 44 зв.—45.

¹⁵ Там само, оп. 1012, спр. 1499, арк. 840.

¹⁶ Там само, оп. 1015, спр. 380а, арк. 925.

¹⁷ Там само, спр. 404, арк. 786.

¹⁸ Там само, оп. 1012, спр. 1455, арк. 588.

¹⁹ Там само, арк. 590.

²⁰ Там само, спр. 1499, арк. 836.

²¹ Там само, спр. 1657, арк. 309.

²² Там само, спр. 1735а, арк. 110.

²³ Там само, спр. 1769, арк. 87–101 зв.

²⁴ Там само, оп. 1015, спр. 709, арк. 168.

²⁵ Там само, спр. 1078, арк. 124 зв.

* Софія Василівна Бутович була хресною матір'ю й інших дітей мирівських священиків, зокрема Василя Михайловича Доленга Семеновського. Цей запис ми наводимо, оскільки в ньому зазначений чин Володимира Івановича Бутовича.

²⁶ Державний архів Київської області, ф. 280, оп. 2, спр. 981, арк. 340.

²⁷ Там само, спр. 1449, арк. 281.

²⁸ ЦДАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1969, арк. 195 зв.–196.

²⁹ Там само, арк. 186 зв.–187.

³⁰ Там само, спр. 3741, арк. 87 зв.–88.